

БОЛОН ҮДЕРІСІ

Болон үдерісі – жоғары білімнің бірыңғай Еуропалық кеністігін құру мақсатында Болон келісімі шеңберінде Еуропа елдерінің білім беру жүйесін жақындастыру және үйлестіру үдерісі болып табылады.

Болон үдерісі – Еуропадағы жоғары білімнің тарихындағы ең терең және ауқымды құрылымдық реформа. Оның бастауы 1999 жылы Болонье қаласындағы Болон декларациясына ([Болон үдерісін](#) қараңыз) қол қойылудан басталады.

Болон үдерісінің міндетті параметрлері:

- жоғары білім берудің үш деңгейлі жүйесі;
- ECTS академиялық кредиттері;
- ЖОО студенттерінің, оқытушылары мен әкімшілік қызметкерлерінің академиялық үткірліктері;
- дипломға еуропалық қосымша;
- жоғары білім сапасын бақылау;
- бірыңғай еуропалық зерттеу кеністігін құру.

Болон үдерісінің ұсынылатын параметрлері:

- бірыңғай еуропалық бағалар;
- студенттердің белсенділігі;
- аз қамтылған студенттерге әлеуметтік қолдау қорсетуі;
- өмір бойы білім алу;

Болон үдерісінің факультативтік параметрлері:

- дайындық бағыттары бойынша білім мазмұнын үйлестіруі;
- таңдау курстары бойынша студенттерді оқыту траекториялары;

- модульдік жүйе;
- кашықтыктан оқыту, электронды курстар;
- студенттер мен оқытушылардын академиялык рейтингтері.

Реформаларды жүзеге асыру әр екі жыл сайын өткізілетін жоғары білім алуға жауапты министрлердің конференцияларының коммуникесіне сәйкес жүзеге асырылады:

▶ 2001 ж., 18-19 мамыр – Прага. [Прага коммуникесі](#)

Прага конференциясында Болон декларациясында белгіленген Болон үдерісін дамытудың алты негізгі бағыттарымен қатар ынтымақтастықтың жана бағыттары қаралды.

▶ 2003 ж., 18-19 қыркүйек – Берлин. [Берлин коммуникесі](#)

Берлин конференциясы Болон үдерісін дамытудың жана желісі ретінде еуропалық зерттеу кеністігін құруға және оның еуропалық жоғары білім кеністігімен (ЕЖБК) өзара іс-қимылына күш-жігерді бағыттау туралы шешім қабылдады. Бірінші және екінші циклдар дәрежелері әртүрлі бағдар мен профильдер болуы тиіс екендігі атап өтілді. Жоғары білім туралы құжаттардың үткірлығын кенейту және танылуын жеңілдету мақсатында 2005 жылдан бастап еуропалық жоғары оқу орындарының үлектеріне дипломға қосымша беру мақсаты қойылды.

▶ 2005 ж., 19-20 мамыр – Берген. [Берген коммуникесі](#)

Берген конференциясында ЕЖБК үшін біліктіліктің түгел қамтитын құрылымы қабылданды, ол үш циклді (соның ішінде ұлттық контексттерде аралық біліктіліктер рұқсат етілді), яғни оқыту нәтижелері мен құзыреттер негізінде әрбір цикл үшін әмбебап дискрипторлар, сондай-ақ бірінші және екінші циклдер үшін сынақ бірліктерінің

диапазоны камтыды. 2010 жылга карай ЕЖБК үшін біліктіліктің бәрін камтитын кұрылымымен үйлесімді біліктіліктің үлттык кұрылымдарын кұру міндеттемесі кабылданды. Бергенде Үлттык сараптама негізінде сапаны камтамасыз ету агенттіктерінің Еуропалык тіркелімінің идеясы макулданды. Жоғары білім беру жүйесіндегі әлеуметтік олшем мәселесіне назар аударылды. Атап айтсак, жоғары білімге кол жеткізуді кенейту, студенттерге оку үдерісінде әлеуметтік-экономикалык жағдайларды камтамасыз ету, оларга Үкімет пен ЖОО тарапынан комек корсету.

▶ 2007 ж., 17-18 мамыр – Лондон. [Лондонс коммюникесі](#)

Лондон конференциясында ЕЖБК кұру жолындагы ілгерілеу байкалды. Манызды жетістік – окутушы жіберген оқудан бастап, студенттікорталыктандырылған жоғары білімге кошу болып табылады. Болон үдерісін дамытудың негізгі бағыттары бойынша корытынды жасалды және 2009 жылга басымдықтар белгіленді: мобильділік, әлеуметтік олшеу, жұмыска орналасу, жаңандык контексте ЕЖБК стратегиясын іске асыру.

▶ 2009 ж., 28-29 сәуір – Левен/Лувенла-Нев. [Лёвен коммюникесі](#)

Корытынды жасай отырып, жоғары білім беруге жауапты министрлер Левене/Лувен-ла-Невада откен конференцияда: «Сонгы он жылда біз еуропалык жоғары білім кеністігін калыптастырдык. Ол Еуропаның зияткерлік, ғылыми және мәдени мұралары мен үмтылыстарында берік орныгуына кол жеткіздік», -деп мәлімдеді.

▶ 2012 ж., 25-26 сәуір Бухарест. [Бухарест коммюникесі](#)

Бухарест конференциясында жоғары білім беруге жауапты министрлер экономикалык дағдарыс жағдайында үш негізгі максатка назар аударуды шешті: студенттердің жоғары білім сапасын камтамасыз ету, окушыларды енбек дағдыларына жаксы дайындау, студенттердің үткырлықтарын арттыру.

47 ел белгілі бір максатта ұтырлықты арттыру үшін жана еуропалық стратегияны қабылдады. Бұл 2020 жылы Еуропадағы үтлектердін кем дегенде 20 пайызы шетелде окуы немесе тағылымдамадан отуі тиіс дегенді білдіреді.

Сонымен қатар, конференция аясында Болон үдерісі саясатынын «Болон үдерісінен тыс: жоғары білімнің ұлттық, аймақтық және жанандық салаларын құру және біріктіру» тақырыбында үшінші форумы отті.

2015 ж., 14-15 мамыр – Ереван. [Ереван коммюникесі](#)

Ереванда жоғары білімнің Еуропалық кеністігі елдерінің министрлерінің тоғызыншы конференциясымен біріктірілген төртінші Болон саяси форумы отті. Форум қорытындысы бойынша министрлер конференциясының еревандық коммюникесі және төртінші Болон саяси форумының Декларациясы қабылданды.

2018 ж., 24-25 мамыр – Париж. [Париж коммюникесі](#)

Париж конференциясы болашақ жоғары білім беру үшін елдер арасындағы ынтымақтастықты нығайту мүмкіндігіне ие болды. Коммюникеде іргелі құндылықтарды, әсіресе демократияны жүзеге асыруды жақсарту қажеттілігі атап отілді, ойткені жоғары білім беру стандарттары бейбітшілік пен еркіндік ұғымдарын береді.

Кездесу Париж коммюникесін және V Болон саяси форумының мәлімдемесін қабылдаумен аяқталды. Сондай-ақ, 2020 жылы ЕЖБК министрлерінің келесі конференциясы отетіндігі және Болон үдерісінің хатшылығын Италия басқаратындығы туралы хабарландырылды.